

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplača 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravištvno (administracija) in ekspedicija Poljanska cesta št. 32.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je na Poljanski cesti h. št. 32.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 42.

V Ljubljani, v sredo 20. februvarija 1884.

Letnik XII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 19. februvarija.

Schönerer pa izgnani delavci.

Kadar se zvé, da bode Schönerer govoril v državnem zboru, napolnijo se galerije s poslušalci, ki pričakujejo, da bode imenovani poslanec zabrusil kako robato, ki jim bode dala priliko se smejati in kratkočasiti v zbornici. Tako se je zgodilo tudi danes. Že na vse zgodaj hiteli so ljudje v zbornico, da bi dobili primeren prostor, in že po desetih se je vse trlo po drugi galeriji; prva pa je bila jako prazna, ker dostojnejše prebivalstvo ne mara za nedostojne burke.

Ko je bil sprejet nasvet, da bi bile seje žgajnarskega odseka javne, in da naj se vladni predlog, ki za predarelsko železnico zahteva novih 5 milijonov gold., izroči budgetnemu odseku, poprijel je gosp. Schönerer besedo, da bi vtemeljeval svoj predlog, naj se iz državne blagajnice podpirajo družine vsled izjemnih določb izgnanih ali zaprtih delavcev. Gosp. Schönererju pa ni bilo mar opravičevati svoj nasvet, hotel je marveč to priliko porabiti, da bi vlado vnovič prijemal zaradi izjemnih določb. Ponavljal je toraj Suessovo trditev, da naj bi bila vlada raje odpravila vžitinski davek od krompirja, (ki ga pa še ni, kakor je te dni poročal „Vaterland“), in je s tem kakor tudi drugimi takimi rečmi g. predsednika prisilil k opombi, naj ostane pri stvari, in naj se ne spušča v pretekle razprave. Toda Schönerer se za ta opominj ni dosti zmenil in je začel polemizirati zoper govor Gregrjev. Dr. Smolka opomnil ga je vnovič, naj ostane pri svojem predlogu, ker se pa Schönerer tudi za to svarilo ni zmenil in je še naprej govoril o vse drugih rečeh, kakor o svojem nasvetu, odtegnil mu je g. predsednik besedo s pristavkom, da naj pové, kaj naj se zgodi z njegovim predlogom. G. Schönerer pa se odreže: Ker nimam več besede, tudi ne morem staviti nobenega predloga.

Ministerski predsednik grof Taaffe je pazljivo poslušal govornika, in je za njim poprijel besedo, da je zbornici razložil nepotrebnost izvanredne podpore. Po naznanilu dunajskega policijskega vrada se je vsled izjemnih določb iz okrajev, za ktere veljajo, dozdej izgnalo 238 oseb, med kterimi se je nekterim tudi zaukazalo, da svoje domače občine ne smejo zapustiti. Izmed teh je domačinov 215, vnanjih državljanov pa 23. in sicer 14 ogerskih, 6 nemških, 2 švicarska in 1 ruski državljan. Izmed 180 domačinov je, kolikor se vé, 61 oženjenih, 119 neoženjenih ali vdovcev; med vnanjimi jih je 5 oženjenih, drugi so neoženjeni, pri 13 bilo je izgnanje ustavljeno s pristavkom, da se morajo doma držati in mirni biti.

Gledé rojstnega kraja jih je doma na Českem 82, na Moravskem 29, na Dolenjem Avstrijskem 16, v Šleziji 7, na Štajarskem 4, v Galiciji 2, na Gorenjem Avstrijskem 2, na Kranjskem 2.*) Gledé oskrbljevanja ubožnih in onemoglih velja že zdaj postava, po kateri imajo občine dolžnost skrbeti za svoje občane. Dozdej ni pa še nobena družina pri gosposki prosila podpore, dobili ste jo samo dve družini v Hernalsu in Fünfhausu, in na Dunaji dobilo je 8 družin nekoliko pomoč iz dohodkov neke vstanove. Minister pravi, da ni nobenega vzroka za izvanredno podpiranje takih družin, ker vlada vso svojo pozornost obrača na dotično zadevo. Sicer bi pa na delavske poštene družine, ki so zaradi bolezni, slabega zaslužka itd. v revščini in zadregi jako slab vtis naredilo, ako bi se družine zaradi javnega nereda kaznovanih ljudi podpirale iz državnih stroškov. (Prav res! na desnici.) Prekuejski rogovileži pa državne podpore celó ne marajo; v dokaz prebere minister odstavek njihovega lista „Zukunft“, ki izhaja

*) Današnji „Extrablatt“ objavlja imena dotičnih ljudi, med kterimi se nahajajo: Šemeč Lipe, mizarski pomočnik, iz Podgore pri Postojni; Risman Janez, krojaški pomočnik, iz Obriša pri Ptuj; Velina Jakob, mehanik, iz Sela pri Brezicah; Perlornik Ferdinand, iz Velikoveca na Koroškem. Druzega imena iz Kranjskega tam ne najdemo.

sedaj v Budapešti, in kjer naravnost odbijajo državno podporo, ter samo svojim tovarišem priporočajo, naj eksekutivnemu odboru nemudoma pošljejo denarjev. Dotični odstavek je jako surov in poln psovka do državne oblasti, kteri hočejo pokazati, da imajo prekucui vseh dežel trdno zvezo med seboj.

Za ministrom se je oglasil Neuwirth, ki je desnici očital, da je bila v staro zbornico lani (o priliki delavske enquete) ona sama pripeljala socialiste, proti kterim se sedaj toliko protivi. (Oho! in ugovori na desnici.) Konečno vpraša ministra, zakaj je prebral surovi odstavek iz socialnega lista „Zukunft“, zaradi kterega bi bil konfisciran gotovo vsak drug list, ki bi ga bil ponatisnil; in ker so se socialisti s svojim listom sedaj iz Dunaja preselili v Budapešto, ki za nas vendar le ni vnanji svet, in ker se oni tam zbirajo in kujejo svoje nevarne naklepe, vpraša dalje ministra, se je li dogovoril z ogersko vlado zaradi enotnega ravnanja s takimi ljudmi? Minister mu na to vprašanje danes ni odgovoril, ako bode pa treba, gotovo ne bo dolžan ostal odgovora.

Ker Schönerer ni stavil nobenega predloga, kaj naj se zgodi z njegovim nasvetom, predlagal je njegov drug Fürnkranz, da naj se v pretres in poročanje izroči odseku 9 udov, ki naj se volijo iz odsekov državne zbornice. Pri glasovanju se ta nasvet zavrže s 155 glasovi proti 25, in z njim je bil pokopan predlog Schönererjev, kteremu je gospod predsednik v tolažbo rekel, da se bode pridejal državnozbornim pismom.

Druge razprave.

Za tem je Lienbacher v daljšem govoru vtemeljeval svoj predlog, da naj se hišnega davka oprosté hiše, ki so čez eno leto prazne stale. O tej zadevi so govorili tudi Fürnkranz, Zallinger pa Sax; naposled izročila se je v pretres in poročanje davkarskemu odseku.

Na vrsto so prišle nekatere dopolnilno volitve; ker je dr. Toknli izstopil iz peticijskega odseka, bil

LISTEK.

Vlada Leopolda I.

(Dalje.)

Sobieski je vedno želel, da bi bil poveljnik cele krščanske armade; zato mu ni bilo nikakor po volji, ko je zvedel, da hoče Leopold priti k armadi, ker potem bi mu moral poveljništvo odstopiti. Leopold pa tudi ni hotel krušiti sloge poveljnikov, zato ostane v Lincu in naroči d'Aviano, da naj skuša zediniti kneze. Da bi bil pa vendar bližje svojih vojakov, pripelje se na ladiji po Donavi do Dürrensteina. Tukaj je pričakoval poročila od Aviana, ko bi bilo treba njegove navzočnosti pri armadi.

Zjutraj 8. septembra na praznik Mar. rojstva je d'Aviane vse poveljnike obhajal, bral sv. mašo in pridigoval. „Vprašal nas je, poročá Sobieski, če zapupamo na Boga. Na naš enoglasen odgovor, da popolnoma in trdno zaupamo na Boga, morali smo večkrat z njim zaklicati: Jezus, Marija!“

Ker je d'Aviano odsvetoval cesarju, da bi prišel k vojski, bil je toraj Sobieski poveljnik vsej armadi, kakor je želel.

Ko se je krščanska vojska zbirala komaj nekaj milj od Dunaja, se Kara Mustafa še zmenil ni za to. Vedel je sicer, da so Poljaki sklenili zvezo s cesarjem, a da bi Poljaki v resnici prišli cesarju na pomoč, ni mogel si misliti. Še 9. septembra poročá Sobieski: „Ujetniki, ki jih k nam pripeljejo, enoglasno pravijo, da Turki ne verujejo na naš prihod“. Isti dan pride Tököly-jev sél, da bi se z vojvodo Karolom dogovoril o primirju. „Ko me sél zagleda, piše Sobieski, bil je tako poparjen, da ni mogel besede spregovoriti“. Ko Tököly to Mustafi sporoči, ta ni hotel verjeti. Še le, ko so Turki dva cesarska sela ujeli, ki sta hotela Starhembergu naznaniti prihod krščanske vojske, sklical je vezir svoje poveljnike k posvetovanju.

Ibrahim paša nasvetuje, da naj se turška armada postavi proti krščanski, topovi naj se prepeljejo na neko višino, od koder bo mogoče streljati na mesto in bližajočo se vojsko krščansko. Temu nasvetu pritrdijo tudi drugi poveljniki, toda Mustafa je bil družega mnjenja. Hotel je namreč mirno počakati krščansko vojsko, uničiti jo in tako Dunaj brez naskoka dobiti.

Popoldne 9. septembra se pomakne krščanska vojska do vnožja pogorja. Razdeljena je bila v tri bojne vrste; prva je bila nad uro dolga, druga je bila

ožja, in tretja še ožja. Na levih krilih vseh treh vrst proti Donavi so bili cesarski; v središču Saksonci, Bavarci, Franki in poedini oddelki cesarskih; na desnem krilu Poljaki. Ponoči od 9. do 10. septembra čulo se je pogosto grmenje topov od Dunaja sém. Drugi dan so zasedli višine Dunajskega Gozda. Vsi so se čudili, da Turki niso posedli teh višin. Bili ste sicer mali posadki pri kapeli na Leopoldovem hribu in pri pogorelem samostanu kamaldulenzov na Golovci, toda umaknili ste se hitro.

Drugi dan 11. septembra zagledajo že onemogli in obupani obleganci v mestu gori na vrhu Goloveca rudečo zastavo z belim križem v sredi. Novo življenje, novo upanje navdaja vsaktero srce. Stopovi pozdravi krščanska armada svoje brate v mestu, in ti jim enako odzdravijo. Rakete visoko v zraku naznanjajo turškega polumeseca pojemajočo svetlobo: Doli v turškem taboru pa kraljuje smrtna tišina.

Napoči dan 12. septembra, ki je v zgodovini našega cesarstva največjega pomena. Na ta dan je namreč križ premagal polumesec, pred Dunajem se je pričela dolga vrsta slavnih zmag nad oholim in strašnim Turčinom.

Sobieski je pisal svoji soprogi skoraj do dne 12. septembra, potem se je podal s svojim sinom Jakobom v cerkvico sv. Leopolda na Golovci, da bi

je Božidar Raič namesto njega izvoljen v ta odsek; v šolski odsek je bil izvoljen grof Zigfrid Salm, v budgetni odsek pa dr. Beer.

Za vravnovanje Drave določilo se je iz državne blagajnice skozi deset let po 150.000 gold., tedaj skupaj 1½ milijon gold., deželi pa se v ta namen brez obresti posodi 333.333 gold. (po 33.333 gold. vako leto), ki jih bode morala dežela v petih letih počenši z l. 1894 vrniti državi. Za redno vravnovanje Drave in hudournikov, ki so v proračunu nastavljeni s 63.000 gold. na leto, bode država plačevala po 37.800 gold.

Vstanove za poduk in dobrotelne naprave, ki so postale o rojstvu nadvojvodinje Elizabete, se oprosté pristojbin.

Za poplačanje dolga, ki ga ima južna železnica tirjati za razne nove stavbe in naredbe v tržaški lukii, se vladi dovoli vsako leto 25.000 gold. v skupnem znesku 756.000 gold., katerih naj se 100.000 gold. v letošnji proračun postavi kot vračilo za l. 1880—1883. Vse te postavbe se sprejmó tudi v tretjem branji.

Obširna razprava se prične o pridobitvi Franc-Jozefove, Rudolfove in predarelske železnice. Prvi je poprijel besedo dr. Herbst, ki je prav dolgo govoril, pa imel le malo poslušalcev. Poslanci so se razšli po mostovžih, poslušalci na galerijah pa so se podali domu, ko so videli, da se ni več nadejati nenavadnih dogodkov. Za Herbstom bosta govorila še Burgstaller in Bareuther, pa poročevalec Hladik.

Burgstaller hoče vladi priporočati, naj prej ko mogoče Rudolfovo železnico iz Ljubljane potegne v Trst, ker bode imela le tedaj pravo veljavo, ako ne bode šla samo proti severu, ampak se pričenjala tudi pri morji. Na dnevnem redu so danes še železnice med Fehringom in Fürstenfeldom, pa med Aeshom in Rossbachom, vendar pa bodo težko prišle v obravnavo, ker se bode že za prve potrebovalo veliko časa.

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. febr.

Notranje dežele.

Govor grofa Taaffeja o priliki debate gledé izjemnih določil je tudi po inostranstvu pozornost vsih časnikov na-se obrnil. Vsi priznavajo, da je to edino prava pot, ki jo vlada nastopiti zamore, če z jedno roko krepko sovražnika socijalnega reda zatira, z drugo pa delaveu pomaga do boljšega kruha s preosnovno obrtniškimi postav. Tak spored je ravno tako državljansk, kakor času primeren.

„Deutsche Zeitung“ hoče vedeti, da **Čehov** čaka veliko veselje. V merodajnih krogih misli se namreč napraviti sijajna slovesnost kraljevega kronanja v Pragi. Koliko je na tem resnice, koliko pa žive domisljije, danes tudi za las ne moremo razločiti. Da se v gotovih krogih na kronanje presvitlega cesarja kot českega kralja že dolgo časa resno misli, se ne dá tajiti, če bode pa tisti trenutek ravno sedaj le prišel, je pa zopet druga. „Deutsche Zeitung“ meni to tudi sklepati iz raznih izjav ministra Pražaka o českem državnem pravu, ko so bili v državnem zboru razgovori o jezikovnem pravu.

bil pri sv. maši, ker bila je nedelja. Sv. mašo je bral d'Aviano, stregel mu je kralj Sobieski sam. Po sv. maši d'Aviano obhaja Sobieskega, princa Jakoba in navzoče poveljnike ter jim dá blagoslov. Med tem se je boj pričel na levem krilu. Sobieski se hitro zavihti na konja ter oddirja na desno krilo k svojim vojakom. Cel dan teka od enega krila do drugega na konji ali tudi peš, nagovarja, opominja ter tudi sam marsikterega Turka pošlje v Mahomedovo naročje. V gostih vrstah se pomika krščanska armada s hriba proti Dunaju na planjavo. Tudi d'Aviano s križem v roki je hitel, kjer je bil najhujši boj. Posamezni oddelki pomikali so se le počasi naprej, da se ne bi dolga vrsta pretrgala, posebno pa, ker je bil svet zelo neraven. Prekoračiti so morali namreč precej potokov, ki se po globokih jarkih izlivajo v Donavo. Tu pa tam so morale prve vrste postajati, da so jih zadnje dohajale. Do dveh popoldne je bil najljutejši boj na levem krilu, kjer so bili cesarski, Saksonci in oddelek Poljakov pod Lubomirskim.

Okoli dveh popoldne se prikažejo iz gozda pri Dornbachu poljske zastavice na sulicah. Drugi vojaki zaženó od veselja tak krik, da so bili Turki kar preplašeni. Brez znamenja in povelja se vzdignejo

V Istri se je osnovalo društvo za gojitev zgodovinske vednosti iz isterske preteklosti. Društvo se imenuje „Società archeologica e di storia patria istriana“. Nje pravi namen je po Istri buditi ljubezen do laškega jezika in laške narodnosti, ker bode družba, ki si po celi Istri družnikov nabira, po zgovinski poti isterski rod polahonjevatí skušala. Kazala mu bode namreč od daleč mesene lonce benečanske, kako so se še tedaj v Istri dobro imeli, ko je bila ona še pod kremplji leva sv. Marka, in da se ima za sedanjó bédó edino le Slovanom in sedanjí vladi zahvaliti. Da ima društvo od tržaškega gospoda gmotno in moralíčno podporo, nam pač ni treba omenjati. — Drugo društvo: „Società politica istriana“ spisalo je pa neko spomenico, ktero je dalo tiskati in to je potem poreski ordinarijat na vse fare razposlal in bo tudi pridno za to skrbel, kakor „Politik“ vé povedati, da se bo spomenica povsod javno brala. Kaj pa ima spomenica toliko važnega v sebi? Nič manj in nič več, nego prošnjo do naučnega ministra Konrada, naj se jih zapuščenih Istrijanov usmili in jim škofa imenuje, ki bo laške krvi in laške narodnosti. Če pa že tega ne, pa tudi nobenega, kteremu bi se slovenska kri po žilah pretakala. Vsa komedija se je napravila, da bi dr. Flappu škofovsko palico v roko tislili, ako bo le mogoče. Flapp je poseben ljubljeneč tržaškega cesarskega namestnika, hišni prijatelj jako vplivne družine Ritterjeve v Gorici in ima že marsikake zasluge za povzdigo laške zavednosti na Primorskem.

Od Nemcev se učimo, s kako vstrajnostjo da moramo pridobljena stališča braniti! **V Brnu** na Moravskem je nemško društvo, ki je imelo te dni svoj zbor. Pri tem zboru je dr. Promber zbrane člane navduševal, rekoč: „Brezobzirno braniti moramo pridobljeno stališče pod praporom nemško-narodnim. Izbačimo vse mlačne, tihotapee in vse tiste, ki bi celemu svetu radi vstregli, kar nikakor ne sme biti. Bodočnost je onih, ki so nemško-narodni!“

Kako smo? Opozicija kriči o nekakem nazadnjaštvu, kteremu se je menda vlada v naročje vrgla z odpravo ustave in s postavo izjemnega stana, ter kaže na strahove, ki bodo **Dunaj** zdaj in zdaj pohrustali. Ze skoraj tri tedne živi Dunaj pod varstvom izjemnega stana in prav — lahko diha. Še celó navadnih hudodelstev se je od 1. febr. počenši veliko manj zgodilo, kakor pa sicer o tem času, živ dokaz, da je izjemni stan strahove, pred kterimi so ljudem lasje kviško stali, le prepodil, ne pa da bi jih še nazaj vabil. Strahovi, pred kterimi se je Dunaj tresel, so bili čisto navadni hudodelci z nožem in revolverjem v službi pri anarhistih in teh sedaj ni več na Dunaji, kajti oditi so morali vsak v svojo domovino na — državne stroške. Na Dunaji so bili poprej ulomi o predpustnem času na dnevnem redu, sedaj od 1. febr. semkaj ni bilo še nobenega, zopet dokaz, da pregnanci niso bili le socijalnemu redu, temveč tudi zasobnemu premoženju in življenju silno nevarni. Liberalci se pa za vsako ceno za take ljudi poganjajo in nočejo spregledati, da je socijalizem naši državi vsekal rano, ki se mero le s palečimi zdravili lečiti. Za narod, ki se za svoje pravice poteguje, imajo ti ljudje takoj vešala in meč pri rokah, z anarhisti, kterih geslo je umor in požig, bi najrajši iz jedne skledé zajemali. No, dober tek!

Na Hrvaškem se nekaj kuha, na kar Tisza že dolgo časa sicer tiho ali toliko pazneje svoje oči obrača. Ne reče nič, ne dela še tudi nič, toda kaj bo storil, kadar se bo k temu pripravil, nihče ne vé, radovedni so pa vsi na korak ministra Tisze, kajti Hrvaška je v najnovejšem času, posebno pa pod banom grofom Khuenom toliko imenitna in pozora vredna dežela v avstro-ogerski državi postala, da so jo jeli ogerski državniki nekako pisano gledati. — Podžupana Majksnerja so izročili sodnemu stolu dokazavši mu izneverjenje 15.000 goldinarjev

vojaki, da bi se prej sprijeli s sovražnikom. Ko Turki Poljake zapazijo, obrne se jih večina proti njim. Sobieski pošlje najprej svoje huzarje. Z vso silo se zaženó na turške čete. Pa Turki odbijejo silni napad in s strašnim krikom drvé za huzarji. Sobieski jim pošlje pomoč, huzarji se ustavijo, in v naglici so bili vrženi Turki nazaj. Tukaj se je posebno odlikovalo poljsko topničarstvo pod hrabrim Katskim.

Ko je tako krščanska armada zadnje višine zasedla ter Turke povsod nazaj potisnila, vpraša Karol lotarinški F. M. Golca, bi li šli še isti dan naprej ali bi obstali. Gole odgovori, da naj se sovražnik hitro zopet zgrabi, dokler je še zbežan. „Toraj naprej!“ zapové Karol, in bojni ples se z nova pričné. Kara Mustafa se vrže z večino na Poljake, pa bilo je že prekasno. Levo krilo krščansko pridere v turški tabor, in Turki jo uderó v beg. Okoli šeste ure zvečer ni bilo že nobenega Turka več v taboru razun mrtvih in ranjenih. Jablanovski edini se še podí z oddelkom Poljakov za bežečimi Turki. Drugi jih niso mogli preganjati, ker bili so pretrudni. Sobieski s sinom Jakobom je utrujen prenočil za taborom pod starim hrastom. Drugo jutro okoli 10. ure pridrlí so prvi turški begunci

državnega denarja, ktere je porabil pri volitvah za agitacije. Da je to odkritje hud vdarec za vlado, si je pač lahko misliti, ker ga je ravnokar za svojega kandidata sprejela. Ta pripetljaj bo zopet olje na dr. Starčevičevo žrjavico, iz ktere bo že v bodočem zasedanji deželnega zbora velik plamen opozicije vpihati skušal, kakor je tudi to do sedaj delal.

Govori se, da se je **Tisza** bivajoč na Dunaji z grofom Taaffejem tudi posvetoval o izjemnem stanu za Budapešto, kajti sedaj so menda „glave“ anarhistov Budapešto s svojo navzočnostjo osrečile. Vsaj glasilo njihovo, „Zukunft“, se sedaj v Budapešti tiska in on ondó proti avstrijski vladi ščuva, ktero „krvoločno zver“ imenuje. „Wie der Schelm selbst ist, so denkt er von Anderen!“ se tukaj izvrstno poda.

Ni še dolgo tega, da je izšla v **Budapeštu** knjižurica pod naslovom: „Najnovejša politična šega“, kjer se je pisatelj za Timoleona podpisal. V tej knjižurici Timoleon biča sedanjé politično gibanje in življenje na Ogorskem in posebno liberalizem in protestantizem v zvezde kuje. Govorilo in vgibalo se je mnogo, kdo da bi bil v Timoleonovi koži ter so nekteri celó Tiszinega sina obsodili, kar je prvega ministra tako pogrelo, da je rekel, če bi bil njegov sin kaj takega pisal, bi ga odmah od hiše spodil. Tisti knjižurici je sedaj sledila druga pod imenom: „Najnovejši politični škandal“, spisal Anti-Timoleon. Tú notri se nazori „najnovejše politične šege“ do celega pobijajo, in se zasluga, da je Ogorska v teku poslednjih let napredovala, odločno vsem ogerskim državljanom brez razločka vere in narodnosti pripisuje, ne pa edino le liberalizmu in protestantizmu. Občno se sodi, da se pod imeni Timoleon in Anti-Timoleon dva časnikarja pokata, ki sta se že dolgo časa pisano gledala.

Vnanje države.

Novo srbsko ministerstvo je sestavljeno iz naslednjih mož: Prvi minister zunanje zadeve Garašanin; notranje Novaković, ki je bil pod Piročancem naučni minister; naučno ministerstvo prevzame srbski poslanik v Rimu Milan Kujundžić; pravosodje sodnik prizivnega dvora Marinković, finance bivši minister zunanjih zadev Pavlovič, vojno polkovnik Petrovič, zgradbe polkovnik vojaških inženirjev Protec in narodno gospodarstvo pa Gudovič. Krističevo ministerstvo je razbila njegova trma. Naprednjaška večina, ki je v skupščino voljena, je od njega zahtevala privolenja več točkov iz državnega življenja, o kterih so naprednjaki mislili, da imajo kakor stranka, na ktero se vlada opira, precej veliko pravico in pa, ker so od njega zahtevali, da mora vlada tiste skupščinarje, ki jih kralj sam v skupščino imenuje, vzeti iz srede naprednjaške vlade, čemur se je pa Kristiž upiral. Za posređovalca je kralj imenoval Garašanina, srbskega poslanika na Dunaji. Toda vse prizadevanje je bilo zastonj. Naprednjaki svojo moč čuteč in pa veliko važnost spoznavši, ktero ima sedaj njihova stranka za vlado, niso hoteli prav nič odjenjati, Kristiž si je pa menda mislil: Jaz sem Vam napravil red, imam toraj tudi pravico, da se postavim. Dva preojstra kamna pa dobre moke ne dasta, in kralj se je odločil za Garašanina.

„Presse“ se iz **Belgrada** poroča, da bode Garašinovo ministerstvo vse tiste ministre imelo, kakor jih je imelo Piročancevo, le tega samega ne bo med njimi. Bivši denarni in stavbeui minister Mijatović bival je v Nizzi, od koder so ga brzojavnim potom domu poklicali. Kakor se sploh sodi, je menda naprednjaška stranka sama na to delala, da se Krističevo ministerstvo Garašinovemu s poti umakne, ker je bilo nekaj odličnjakov naprednjaške stranke proti Krističevi vladi.

že do Rabe, od koder so julija meseca potrebovali do Dunaja osem dni. Iz vseh poročil pa smemo posneti, da so v prvi vrsti bitvo odločili Poljaki, dasiravno vsi poročevalci enoglasno pripoznajo hrabrost in navdušenost tudi drugih vojakov.

Zmaga je bila za Turke tako hitra in nepričakovana, da niso mogli skoraj ničesa rešiti. Pustili so na bojišči blizo 200 topov, veliko zastavo svojega preroka, mnogo konjskih repov, 15.000 šotorov, kjer so bile tu pa tam še jedi na mizah in kruh v pečeh. Največje dragocenosti so bile v vezirjevem šotoru, kterega so dobili Poljaki. Denarja je bilo okoli 2 milijona v zlatu in več stotin vreč polnih piastrov, mnogo dragoceno okovanega orožja, vezirjev bogato opravljen konj in pisarna z vožnimi listinami.

Mnogo so vojaki raznesli, posebno Poljakov v tem oziru sočasni pisatelji nič kaj ne hvalijo. Uradna poročila vendar še naštevajo mnogo reči, ki so se kot plen oddale orožnicam in vojaškim skladiščem: 2000 stotov smodnika, 4000 stotov svinca, 38.000 granat, 10.000 lopat, 20.000 zažigavk, 50.000 stotov smole, 5000 stotov olja, 30.000 kosov različnega orodja za rove, 130 stotov podkov in žeblicev, 200.000 vreč za pesek, 4000 ovčjih kož, 2000 bradnic (helebard), 400 kosa, 500 pušek, 600 vreč bombaža,

Na Laškem so streljali na vlak, v katerem se je kralj Humbert iz lova domu vračal. Laški časniki sicer odločno tajé, da napad ni bil kralju namenjen. Stvar sama na sebi je pa taka le: „Ko se je kralj iz lova vračajoč se z vlakom memo Montalto proti Cornetu peljal, so streljali štirje oboroženci na karabinerje (laški žandarji), kateri so železnično progo stražili, in so tudi neko steklenico med nje na železnico vrgli, kateri je bil konček tleče ožveplene vrvice pripet. Karabinjer Varicchio je na zlodeje šestkrat vstrelil, jednega ranil in druge odpodil. Steklenica je bila polna smodnika. Župan in občinski odbor iz Corneta so izrazili svoje obžalovanje in veliko nevoljo zaradi predrznih roparjev ter so odmah določili 500 frankov za darilo pogumnemu karabinjerju Varicchiju. Kralju prihajajo od vseh krajev sočutni telegrami. Sv. oče izrazil so kraljevemu kaplanu svojo nevoljo nad nameravanim napadom. Vlada si vse prizadeva, da bi zvedela, ali je bil napad kralju namenjen ali ne. Prijeli do sedaj še niso nobenega.

Proti kardinalu in nadškofu poznanskemu **grofu Ledochowskemu**, ki je sedaj v Vatikanu pri sv. očetu, obnovila je nemška vlada zasledovalnico (Steckbrief), s katero ga je leta 1879 preganjala. To oživiljenje ali obnovljenje zasledovalnice je zopet živ dokaz, da se Bismark v verskem smislu ne bo nikdar poboljšal. Ako mu je res kaj na tem, da nemška država s katoliki in z Rimom mir napravi, bi mu pred vsem drugim na tem moralo ležati biti, da se sprijazni z višjimi duhovni katoliške cerkve. Kakor ni mogoče, da bi kdo družino ljubil, ter ji svojo ljubezen s tem skazoval, da ji očeta preganja in ako mu v pest pride, pod ključ spravi, tako tudi ni verjeti, da bi Bismark imel dobro voljo katolikom pravičen biti, dokler bo škofo in nadškofe preganjal. Besede so zastoj, dejanja označujejo moža!

Berolinska „Post“ prinaša neverjetno vest o zgradbi trdnjav, katere **Francozi** kar po tihem menda že celo leto ob nemški meji stavijo. Koliko je na tem resnice, pokazala bo bodočnost. Čudno pa, da bi se že bolj ne vedelo, ker trdnjave se ne dajo skriti, ljudem pa tudi vsa potovanja zapreči.

Na **Španjskem** so republikanci praznovali 11. t. m. na jako slovesen način obletnico oklicanja republike. Po vseh mestih so napravljali bankete, katerih se je pa le 19 oseb vdeležiti smelo, sicer bi bili morali po postavi od gosposke za dovoljenje prositi, da smejo zborovati. Vsi republikanski listi so ponatisnili zapisnik kortežev (postavodajalnih zborovalcev), v katerem se je oklicala republika. Demonstracij pa sicer ni bilo nikakih drugih.

Angleži so sklenili v Sudanu le tedaj svoje vojake obdržati, ako bi se jim pot zaprečila, da bi ne mogli venkaj, drugače se bodo pa le na skrajno obrambo primorskih in prinilskih mest vravnali in jih do poslednjega moža branili, ker na ta način hočejo kupčijo se sužnjimi zabranjevati. Sudan naj si pa Egipčani sami zopet podvržejo, ako ga ravno želé, in ta se jim v najmanj desetih letih zopet podvrže, kajti več nego deset let Mahdijeva vlada tako ali tako ne bo trajala. Gordona v Chartumu so že v nedeljo pričakovali, katero, ali 17. ali 24. t. m., telegram ne določi. Mahdijevi pristaši se od dne do dne množe in pogum jim raste toliko, da se že na daljši boj pripravljajo. Posadke po Sudanu dobile so koze. Uporniki iz vseh krajev tolpoma proti Tokkarju vrejo, ker se mislijo mesta še pred prihodom angleške vojske polastiti, kar se jim bo tudi skoraj gotovo posrečilo, ker jim v Tokkarji streljiva in živeža občutljivo primanjkuje. Mahdijeva druhal se po nazorih podgenerala Gessi-paše, ki se je po prejšnjih Gordonovih ekspedicij v Sudanu vdeležil, ne bojuje niti za oslobodjenje niti iz verskega prepričanja, temveč je to le boj trgovine se sužnjimi, ki se za svoj dobiček bojuje proti Egipčanom in

10.000 volnenih vreč, 2000 rogov za smodnik, 1000 velicij bomb, 18.160 različnih krogel, 200.000 zažigalnih ceví in 8000 vozov. Dalje so vplenili: 10.000 bivolv in volov, 5000 velblodov, 100.000 malter (à 192 vagonov) žita, mnogo ovac in mul.

Pa tudi krščanska vojska je drago plačala svojo zmago. Ni pa mogoče natanko povedati krščanske zgube, ker so poročila zelo različna. Tako piše Klopp, da je 12. septembra palo 500 krščanskih vojakov in 8000 Turkov, v mestu pa od 15. julija do 12. septembra okoli 7000 mož. Zahn pa poroča v svoji zgodovini, da je za časa obleganja palo 50.000 in 12. septembra 25.000 Turkov, kristjanov 5000.

In če se ozremo nazaj v zgodovino za kacic 600 let in skupno pregledamo celo dramo krvavih bojov proti izlamu, potem vemo prav ceniti slavno zmago 12. septembra 1683. l. Tukaj je zadel Turke najhuji in najodločilnejši udarec. Kajti znano je, s kakim veseljem so narodi in knezi povsod pozdravljali veselo vest o krščanski zmagi, izvzemši le Ludovika XIV. Malo mest v Evropi sploh ima tako bogato zgodovino, kakor ravno prestolnica našega ljubljenskega cesarja, a morda nobeno tako slavnega dne v svoji zgodovini, kakor Dunaj.

(Dalje prih.)

Angležem, ki so v Sudanu človeško kupčijo zatrli. Zatoj tudi drugače ne bo mogoče zdatno proti Mahdiju postopati, kakor da se prosti narod iz blata divjaškega življenja izvleče, oboroži in proti Mahdiju podkuri. Dokler bodo pa zamorci v temi nevere taval, dokler jim krščanstvo ne odpre oči za svojo lastno varnost, tako dolgo, pravi Gessi-paša, je vse prizadevanje Angležev zastoj. — Dobro, da Gessi-paša to spozná, a kako in kedar se bode to zgodilo? Zakaj se že do zdaj ni zgodilo? Misijonarjev in poskušanj ni manjkalo. To ravno se ne dá zapovedovati.

Gordon paša je dospel v Chartum 18. t. m., kjer je, kakor telegram iz Kahire poroča, pripoznal Mahdija za sultana v Kordofanu, ter jim je polovico davkov in drugih priklad odpustil, ob enem pa tudi suženjsko kupčijo dovolil. Če je šel Gordon le zaradi tega tja, da je Mahdija za sultana potrdil, in da je suženjsko trgovino privolil, bi bil pač brez škode v Londonu ostal, kajti Mahdi bi bil tudi sam od sebe naredil, ker mu je to glavni smoter, za katerega se vojskuje. Nadjati se hočemo, dokler boljših potrdil ne dobimo, da Gordon tu ni tako nespametno ravnal.

Suakim je že dobil angleško pomoč. 14. t. m. prišlo je tje 212 angleških vojakov, ki so skozi mesto kretajoč najboljši utis na prebivalce napravili, kateri so pač že Egipčane, nikdar pa še ne pravih vojakov videli. Tepeni Baker paša je prosil pri ekspediciji, ki pojde Mahdiju nasproti, za kakoršno-koli službo in ga bodo menda med oglednike vtaknili, ker se nadjajo, da jim bo koristil po svojem poznanji ozemlja. Admiral Hevett je pa v Bombaj brzojavil, naj se ondi pokupijo vsi mehovi za vodo, kolikor jih je le dobiti mogoče, ter naj se s prvim parnikom v Suakim pošljejo.

Posadka je namreč pri bitki na Tebu ob vse prišla, kar je imela priprav za živež. Zamorski rodovi, ki okoli Abisinije živé, so Mahdiju vsi sovražni in bi takoj za orožje prijeli, ako bi le količkaj kake zaslonbe čutili, na katero bi se za vsak slučaj opirali smeli. Edino rod Hadendova je za Mahdija vnet in ta stanuje v iztočnem Sudanu. Popotne karavane ne smejo sedaj dalje potovati, kakor do Amdeba. Brzojav od Amdeba pa do Kasale je pretrgan. Uporniki so primorsko postajo Tokkar že napadli in s topov na njo streljajo, katere so Egipčanom pobrali. Blizajo se tudi že Suakimu, kjer se bodo pa z Angleži spogledali. Vojaški svet v Kahiri je sklenil vso egipčansko vojsko razpustiti. Če je to res, lahko rečemo, da bolj modrega vojaški svet v Kahiri ni mogel storiti, kajti egipčanska vojska, kakor smo videli, ni vredna piškavega oreha!

Izvirni dopisi.

V Ljubljani, 19. febr. (O šnopsu). Oh! koliko besed si že spregovoril in koliko nasvetov že podal o šnopsu svojim bralcem, ljubi „Slovenec“! in vendar šnopsa nisi zamoril. Škoda! Naj pa še jaz „Slovenecu“ eno rečem o šnopsu in sicer povedal bom, kako se ta grozoviti šnops gotovo odpravi; beseda je popolno resnična in je ta:

Jaz poznam tovarno, ki potrebuje precéj rednih delavcev in včasih nekoliko njih več po različnih okoliščinah. Kdor se pride ponuditi in prosi za sprejem, — in ako bi bil tudi ravno „dobro našel“, sliši za prvo besedo vprašanje: „Ali si šnopsar, te ne moremo sprejeti“. Kaj menite, kaki je nasledak takemu ravnanju? Morebiti delavcev primanjkuje? Kaj še! Ravno nasprotno. Delavcev ta tovarna dobiva še preveč, pa samo takih, ki te grde kapljice ne ljubijo; šnopsar še celo prosit ne pride za delo. Ako bi pa kateri vendar le skušal na kotrobant šnopsljati, njega v istem trenutku poslovijo, ko se za gotovo izvé, ali pa ko začne prihajati z istimi „šnopsarskimi, rudečimi očmi“. „Šnopsarskega nosu“ in „šnopsarskega obraza“ pa ondi iščeš zastoj. O neusmiljena tovarna, ki delavcu ničesar ne privošč! bi utegnil kaki „tak“ prijatelj izdihniti. Toda, počasi, prijatelj! Tovarna pač dovoli tudi glažek šnopsa, pa le glažek za potrebo, da delavec o odločenem času lagljeje svojo malico povžije; tudi je ondi pri-skrbljeno, da si, kdor bi hotel ali zamogel, privošč! kozarec vina ali piva; o poletni vročini tudi ne pozabi ta tovarna svojega delavca; o vročini je delavec žejen in na vso moč potreben pijače; tovarna kupuje na svoje stroške „Hallerjevo kislino“, in jo meša med vodo; zdravo pijačo in dobro imajo delavci po takem potu. Po tem pojasnilu pravim: Ako bi vsi oni, ki imajo po svoji potrebi več ali manj delavcev, po taki poti ravnali, pokončan bi bil pri delavcih prokleti šnops. Ali ni res? Ako bi kdo dvomil, da ne poročam resnice, naj se blagovoljno obrne do sl. vredništva „Slovenčevega“, in ondi bo zvedel dotično ime, in se lahko sam prepričal o tej resnici.

Ne le pri delaveh, tudi pri beračih bi se utegnil šnops nekoliko posušiti za njihova vroča grla, ako bi se ravnalo po tem nasvetu, katerega naj blagovoljno zapišem. Besede so popolno resnične in so te:

Človek, meni dobro znan po vseh njegovih okoliščinah, ubog, ki tudi včasih na katero srce malo potrka, toda ni „navaden“ berač, mi je to-le pravil:

Pogreb iz bogate hiše je bil: vedeli smo, da bodo pri sv. Krištofu delili miloščino in tudi jaz sem stopil tje gor. Neštevilna vrsta nas je bila; različne starosti in še bolj različne vnanjosti smo bili; razcapani so bili nekteri, mladi in stari, eden bolj od drugega, da je bila groza; jaz sem pa imel nekako bolj čedno suknjo, akoravno dobro že pokrpano. In kaj se mi zgodi? Te „barabe“ so me proč gonili, češ, saj imaš dobro obleko in gotovo še kaj družega itd.; in slišal sem, kako so se ti razcapani pogovarjali in že naprej veselili, da dobé za šnops. In res, — pravi mož dalje — ko smo bili vsi dobro obdarovani, so vsi ti kar v procesiji zavili v šnopsarije in božji dar zapili. Jaz sem si pa kupil soli in loja; danes sem si pa žgance ž njim zabelil. Toliko mož — berač.

Ali bi smel po tem pojasnilu staviti bralcem in sosebo p. n. č. Ljubljancem svojo misel ali, kakor hočete, svoj predlog: Veliko bolje bi se obrnil denar, katerega žalujejo po svojem blagem ranjku pri sv. Krištofu delijo, ako bi to opustili in bi v to namenjeno svoto oni žalujejo oddali sl. mestnemu magistratu za ljubljanske reveže, ali družbi gospá, ki po hišah uboge in bolne obiskujejo ter jih obdarujejo, ali pa Vincencijevi družbi, ali pa študentovski kuhinji. Namesto kletve pijanih bi molitev obdarovanih hitela za blagega pokojnega pred nebeški tron. Ali ni res?

Po taki poti bi torej tudi beračem, ki pa niso pravi berači, ampak le postopači, marsiktera kapljica manj splavala po suhem in vročem grlu. Do takih misli sem prišel po besedah onega moža. Ako bi kdo dvomil, da ne poročam resnice in sem si onega moža in njegove besede le izmislil, naj blagovoli sl. vredništvu „Slovenčevem“ razodeti željo, da bi rad z onim možem govoril; in — kar poslal ga bom; in vesel bo, če bo še kaj za sol in loj dobil.

Domače novice.

(Ljubljanski nemci in nemškurtrji.) to je njih celih 144, so, kakor posnamemo po nemških listih, obrnili se do kranjskega deželnega šolskega sveta z zahtevo, naj ukaže mestnemu odboru, da za njihove otroke, katerih je baje 203 za šole sposobnih, napravijo posebno nemško šolo in to po postavi, po kateri se mora že za vsakih 40 otrok napraviti taka šola, ako se zahteva. Kaj bo šolski svet vkrenil o tej zahtevi, se ne vé; vendar bo treba preiskati, koliko je med temi pravih nemcev, koliko pa le „tajčkranjarjev“ in nagajiveev.

(Kneza Ernesta Windisch-Grätza) je centralna komisija za umetnost in zgodovinske stavbene spominke imenovala za svojega dopisovalca.

(Umrl) je 14. t. m. v Florenci gospod Janez Peterka, sin znane kramarice za vodo, po domače „Ažmance“. Čeravno še le 29 let star, je bil vendar kot trgovinski agent prepotoval skoro vso Evropo in nekaj Azije ter znal veliko jezikov. Vrnivši se v Ljubljano nazaj je bil tukaj vsakemu prav prijeten za družbo. Truplo so pripeljali v Ljubljano in danes popoldne ob petih je bil pogreb.

(Umrl) je vpokojeni okrajni sodnik, zdaj pomočni referent pri deželnem odboru, gosp. Ludovik Semen in je bil danes popoldne ob štirih pogreb.

(Socijalisti v Ljubljani?) Nek tukajšnji list poroča, da so pri Fužinah vjeli na vodi škatljico, v kateri so bile socijalistične tiskovine, še prav malo premočene. Kaj neki bi bil namen tako po vodi spuščeni listov? Menda vendar niso bile namenjene ribam, ker rakov že tako ni? Kaj bo, če se še ščuke, suleci, klini itd. navzamejo socijalističnega duha! Pa saj so ga že navzeti, posebno roparske ribe. Dokler socijalisti svoje spise po vodi spuščajo, niso nevarni in bodo najbrže vsaj pri nas sami po vodi splavali. — Menda je pa vsa ta reč le predpustna šala kakkega muhastega burkeža.

